

Odločba Vrhovnega sodišča RS: Sklep I Up 493/2012

Zbirni podatki

Opravična številka: Sklep I Up 493/2012

Evidenčna številka: VS1013995

ECLI: ECLI:SI:VRSR:2012:I.Up.493.2012

Oddelek: Upravni oddelek

Datum: 8.11.2012

Področje: PRAVO VIZUMOV, AZILA IN PRISELJEVANJA

Institut: mednarodna zaščita - sum zavajanja - malo verjetne in neprepričljive izjave - dokazna ocena - načelo zaslišanja stranke

Predhodna odločitev: Sodba UPRS I U 1224/2012

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

ZMZ člen 52, 53, 53-1. ZUP člen 9.

Besedilo

Jedro

V obravnavani zadevi so navedene okoliščine stvar dokazne ocene, ki pa jo organ izvede ob odločitvi in predstavi v sami odločbi, na kar pravilno opozarja že tožena stranka. Če je tožena stranka na podlagi dokazne ocene opredelila posamezne izjave kot malo verjetne in neprepričljive, to ne pomeni, da gre za neskladja v izjavah, glede katerih pa bi morala tožena stranka prosilcu dati možnost, da ta neskladja oziroma nekonistentnosti pojasni oziroma razčisti.

Izrek

Pritožbi se ugotovi, sodba Upravnega sodišča Republike Slovenije v Ljubljani I U 1224/2012-10 z dne 19. 9. 2012 se razveljavi ter se zadeva vrne temu sodišču v novo sojenje.

Obrazložitev

1. Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje na podlagi 3. točke prvega odstavka 64. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) ugodilo tožnikovi tožbi, izpodbijano odločbo tožene stranke št. 2142-182/2011/16 (1372-12) z dne 25. 7. 2012 odpravilo ter ji zadevo vrnilo v ponoven postopek. Z navedeno odločbo je tožena stranka zavrnila tožnikovo prošnjo za priznanje mednarodne zaščite na podlagi druge alineje 52. člena v povezavi s prvo alinejo 53. člena Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju ZMZ).

2. Sodišče prve stopnje v obrazložitvi izpodbijane sodbe navaja, da med strankama ni sporno, da tožnik v upravnem postopku z okoliščinama, na katerih med drugim tudi temelji izpodbijana odločba (poziv Talibanov naj se jim pridruži, ne da bi tožnik vedel kam in komu naj se javi, ter zaporedni številki dokumentov, nastalih na policijski postaji, čeprav sta nastala v razmaku daljšega časovnega obdobja), ni bil seznanjen. Tožniku pa bi morala biti dana možnost, da se do tega opredeli pred izdajo izpodbijane odločbe (9. člen Zakona o splošnem upravnem postopku, v nadaljevanju ZUP). Čeprav tožena stranka meni, da ne gre za soočanje s kontradiktornostmi, ampak za dokazno oceno,

se sodišče prve stopnje s tem ne strinja, saj tožena stranka s tem opozarja na nelogičnosti v tožnikovih izjavah. Ob nesporni ugotovitvi, da na območju province Nangarhar poteka oborožen spopad ter da uporniki ponoči pobirajo dajatve in nastavljajo eksplozivna telesa, pa to predstavlja tudi dovolj resno in individualno grožnjo za življenje ali osebno civilista zaradi samovoljnega nasilja v situaciji notranjega oboroženega spopada. Vendar se sodišče strinja s toženo stranko, da bi bilo tožnikovo življenje v Kabulu lahko dovolj varno. Tožnik je v zvezi s tem ugovarjal verjetnosti, da bi mu sestra lahko pomagala, saj bi o tem odločal dejansko njen mož, od njega pa ni realno pričakovati, da bo nudil skrivališče ženinemu sorodniku, ki je tarča Talibanov ter s tem ogrozil svojo družino. Tožena stranka pa se do teh navedb v odločbi ni opredelila, čeprav je to tožnik zatrjeval že v upravnem postopku, zaradi česar je odločba tudi pomanjkljivo obrazložena in jo je sodišče odpravilo tudi iz tega razloga. Ker je odločbo odpravilo zaradi kršitev pravil postopka, se do ostalih navedb strank v postopku ni opredeljevalo.

3. Zoper sodbo sodišča prve stopnje se je pritožila tožena stranka zaradi bistvene kršitve določb postopka v upravnem sporu, zmotne uporabe materialnega prava in zmotne presoje pravilnosti postopka izdaje upravnega akta. Vrhovnemu sodišču predlaga, da pritožbi ugotovi, izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbo zoper odločbo tožene stranke zavrne oziroma podrejeno, da pritožbi ugotovi, izpodbijano sodbo razveljavi ter zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. Ne strinja se, da naj bi bilo kršeno načelo kontradiktornosti, ker tožnika ni seznanila s tem, zakaj smatra za malo verjetno, da bi ga novačili Talibani, ter z dejstvom, da imata dokumenta s policijske postaje zaporedni številki. Vztraja pri tem, da gre za njeno dokazno oceno in tega ji prosilcu ni treba predočiti. Tako delovanje bi namreč že tako zahtevne in dolgotrajne postopke še podaljšalo. S tem v zvezi se sklicuje tudi na stališče Vrhovnega sodišča v sodbi I Up 215/2012 z dne 9. 5. 2012. Prav tako se ne strinja z obrazložitvijo sodišča prve stopnje glede stopnje nasilja v provinci Nangarhar, saj je situacijo izčrpno obrazložila in utemeljitev za oceno, da stopnja nasilja ni tako

visoka, da bi ogrožala vsakega civilista, naredila na približno dveh straneh, pri tem upoštevala več dejavnikov (število civilnih žrtev, prisotnost upornikov, ravnanje upornikov itd.) ter se do vseh podrobno opredelila. Tega sodišče prve stopnje zato ne more oceniti kot napačno z argumenti, zajetimi v eni povedi. Prav tako se ne strinja z zaključki sodišča prve stopnje glede tožnikovega življenja v Kabulu. Sodišče prve stopnje ji sicer pritruje, da bi tožnikovo življenje v Kabulu lahko bilo dovolj varno, vendar pa očita izpodbijani odločbi pomanjkljivo obrazložitev. Tožena stranka glede tega poudarja, da odločba temelji predvsem na oceni, da so izjave in listine tožeče stranke, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo, neverodostojne tako same po sebi kot tudi v luči informacij o izvorni državi. Nadalje temelji odločba na tem, da v provinci Nangarhar stopnja samovoljnega nasilja v oboroženem spopadu ni takšna, da bi bilo ogroženo življenje ali osebnost vsakega civilista, kakor tudi, da na strani tožeče stranke ni okoliščin, ki bi zadostovale za priznanje statusa subsidiarne oblike zaščite tudi ob nižji stopnji nasilja. Šele podrejeno (za primer, če bi bil njen temeljni zaključek s strani sodnih instanc ocenjen kot napačen) pa je tožena stranka ugotavljala, da za prosilca obstaja možnost notranje razselitve v Kabul, kar je tudi izrecno navedla v odločbi. Ni pa odločba temeljila na predpostavki, da bi tožniku sestra lahko pomagala, kot to napačno zatrjuje sodišče. Tožena stranka se res ni opredelila do tožnikovih navedb, da mu sestra ne bi mogla pomagati, vendar ni nikjer v odločbi sklepala, da bi tožnik lahko pri sestri živel, temveč zgolj to, da mu sestra in njen mož lahko pomagata pri iskanju dela, stanovanja, vključevanja v družbo. Pri tem se tožena stranka sklicuje še na sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice Husseini proti Švedski števila 10611/09 z dne 13. 10. 2011.

4. Tožnik v odgovoru na pritožbo prereka pritožbene navedbe. Opozarja, da se tožena stranka sklicuje na sodbo Vrhovnega sodišča, ki še ni javno dostopna na internetu. Tožnik je podal razumno razlago glede zaporednih števil na policijskih dokumentih, v tožbi pa se je tudi opredelil do zatrjevanih kontradiktornosti v zvezi z dopisi oziroma novačenjem s strani Talibanov ter navedel, da bi ga Talibani sami prišli iskat. Glede varnostnih razmer v provinci Nangarhar tožnik opozarja, da tožena stranka uporablja napačen kriterij pri presoji upravičenosti do subsidiarne zaščite. Ni kriterij to, ali je življenjsko ogrožen vsak prebivalec, temveč ali so razmere tako nestabilne, da to samovoljno nediskriminatorno nasilje lahko zadene kogarkoli. Prav tako se ne strinja z navedbami tožene stranke, da poročila kažejo na upad nasilja. Ravno nasprotno. Poročilo Misije Združenih narodov za pomoč Afganistanu iz avgusta 2012 navaja, da se je število civilnih žrtev v prvih šestih mesecih 2012 povečalo za 53 odstotkov. Glede možnosti notranje razselitve v Kabul pa poudarja, da številna poročila navajajo izredno težke razmere, življenje v barakah, nedostopnost zdravstvene oskrbe, visoko nezaposljivost, neobstoje vladnih programov za pomoč notranje razseljenim prebivalcem, slabe higienske razmere itd. Res je samskemu mlademu moškemu morda lažje kot osebi, ki spada v ranljivo skupino, kar pa ne pomeni, da je situacija za mlade samske moške dovolj dobra, da bi ustrezala dostojnim življenjskim pogojem, potrebnim za zadostitev kriteriju možnosti notranje razselitve. Zgolj samo preživetje po mnenju tožnika ni

dovolj. Glede sklicevanja tožene stranke na primer Husseini proti Švedski pa opozarja, da gre za zadevo iz leta 2011 in da je za dejansko stanje treba presojati zares aktualne vire. Kabul je tarča rednih napadov, v katerih je verjetnost žrtev med civilisti zelo visoka, situacija pa se še slabša.

5. Pritožba je utemeljena.

6. Po določbi 2. člena ZMZ mednarodna zaščita v Republiki Sloveniji pomeni status begunca in status subsidiarne oblike zaščite. Status begunca se prizna državljanu tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, temelječem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju, nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takega strahu noče uživati varstva te države, ali osebi brez državljanstva, ki se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče in se zaradi utemeljenega strahu ne more ali noče vrniti v to državo. Status subsidiarne oblike zaščite pa se prizna državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za status begunca, če obstaja utemeljen razlog, da bi bil ob vrnitvi v izvorno državo ali državo zadnjega običajnega bivališča, če gre za osebo brez državljanstva, soočen z utemeljenim tveganjem, da utrpri resno škodo, kot jo določa 28. člen tega zakona.

7. Tožena stranka je z izpodbijano odločbo zavrnila tožnikovo prošnjo za priznanje mednarodne zaščite kot neutemeljeno (v rednem postopku, druga alineja prvega odstavka 52. člena ZMZ), ker je ugotovila, da ne izpolnjuje pogojev za priznanje mednarodne zaščite (prva alineja 53. člena ZMZ v zvezi z 23. členom ZMZ). Odločitev tožene stranke v obravnavanem primeru temelji tudi na neprepričljivosti razlogov, ki jih je tožnik uveljavljal v svoji prošnji za priznanje mednarodne zaščite. Tožnikove izjave je tožena stranka opredelila kot neprepričljive (da bi tožnika Talibani vabili s pismi) in malo verjetne (da bi tožnik te grožnje s strani Talibanov prijavil policiji) ter obrazložila tudi svoj dvom v pristnost predloženih dokumentov (pismi Talibanov sta napisani na roko na navadnem papirju, sicer s prednatisnjeno glavo, brez vsake zaščite; dokumenta, ki naj bi nastala na policiji, pa sta na vnaprej pripravljenih formularjih izpolnjena na roko, z zaporednima serijskim številkami, torej izpolnjena in iztrgana eden za drugim, čeprav naj bi nastala v presledku približno treh let). Tožena stranka svojih zaključkov glede navedenega tožniku res ni posebej predložila pred izdajo izpodbijane odločbe, vendar po presoji Vrhovnega sodišča tega tudi glede na določbo 9. člena ZUP (načelo zaslišanja stranke) ni bila dolžna storiti. Tožnik je pred izdajo izpodbijane odločbe podal izjavo, v kateri je navedel razloge za vložitev prošnje, bil je zaslišan, torej dana mu je bila možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za izdajo odločbe. Razumevanje in razlaga navedenega člena, kot jo je podalo sodišče prve stopnje, pa ni sprejemljiva, saj ne razlikuje med dejstvi oziroma okoliščinami, ki so podlaga za odločitev o zadevi, ter okoliščinami, ki so del dokazne ocene. V obravnavani zadevi so navedene okoliščine stvar dokazne ocene, ki pa jo organ izvede ob odločitvi in predstavi v sami odločbi, na kar pravilno opozarja že tožena stranka. Če je tožena stranka na podlagi dokazne ocene

opredelila posamezne izjave kot malo verjetne in neprepričljive, to ne pomeni, da gre za neskladja v izjavah, glede katerih pa bi morala tožena stranka prosilcu dati možnost, da ta neskladja oziroma nekonsistentnosti pojasni oziroma razčisti (tako Vrhovno sodišče tudi v sodbi I Up 500/2009). Utemeljen je tudi pritožbeni ugovor, da bi stališče, kot ga za podlago izpodbijane sodbe navaja sodišče prve stopnje, pomenilo bistveno podaljševanje postopkov mednarodne zaščite, kar ni združljivo z zakonskimi določbami, ki narekujejo pospešeno reševanje tovrstnih zadev (prim. 75. člen ZMZ), kar pa ne pomeni zahteve po parcialnem obravnavanju posameznih elementov izpodbijane odločbe.

8. Tožena stranka je na podlagi ocene pridobljenih informacij o stanju v izvorni državi ter upoštevanju osebnih okoliščin tožnika tudi zaključila, da za tožnika še vedno obstaja tudi možnost notranje razselitve in da bi se od njega lahko pričakovalo, da bi mogel bivati v Kabulu, kamor bi bil v primeru odstranitve v izvorno državo najverjetneje vrnjen. Te odločitve ni oprla na dejstvo, da v Kabulu živi njegova sestra in izpodbijana odločitev ne temelji na predpostavki, da mu bo sestra pomagala, zato toženi stranki ni mogoče očitati pomanjkljive obrazložitve zgolj zato, ker ni obrazložila, zakaj ni sledila tožnikovim navedbam glede sestrine pomoči. Tožena stranka je to okoliščino uporabila le v smislu dodatnega argumenta. Sodišče prve stopnje pa ob sklicevanju na 3. točko prvega odstavka 64. člena ZUS-1 niti ni pojasnilo, kako oziroma zakaj naj bi ta kršitev pravil postopka vplivala na odločitev, zato je obrazložitev sodbe glede tega pomanjkljiva.

9. Glede na navedeno po presoji Vrhovnega sodišča očitek toženi stranki, da so bila kršena pravila postopka, zaradi česar je sodišče prve stopnje izpodbijano odločbo odpravilo in se do ostalih ugovorov sploh ni opredeljevalo, ni utemeljen. Na podlagi 77. člena ZUS-1 je zato Vrhovno sodišče pritožbi ugodilo, sodbo sodišča prve stopnje s sklepom razveljavilo in zadevo vrnilo v nov postopek.